

Första läsningen: **2 Kung 5:14-17**

(Naaman återvände till Elisha och bekände Herren)

En hedning – en syrisk general – kommer till tro på Israels Gud efter att ha badat sin sjuka kropp i Jordans vatten. Tanken går till *livsfloden* från Gud i Hes 47:12 (jfr Upp 22:1-2) och till vattnet i det kristna *dopet* (Apg 8:26-40). Elisha tar inte emot någon avskedspresent. Gud, inte han, har gjort undret. Likaså vore det en vidrig synd om någon i dag tog betalt för sakramenten. Naaman vill ha med sig jord från Israel. Många av oss gör så vid heliga platser. En from känsla driver oss: ”Jag skulle vilja ha denna plats med mig hem.” Kyrkan accepterar folklig fromhet, men inte vidskeplighet. Gud finns ju även hemma i Syrien (jfr Ps 24:1).

Andra läsningen: **2 Tim 2:8-13** *(Härdar vi ut, skall vi också härska med honom)*

Paulus ord är otroligt starka. De förklarar sig själva. Observera det ”ologiska språnget” i v. 13. Det vore rättvist om Gud lönade vår trolöshet med samma mynt, men Gud är inte sådan. Gud vänder sin berättigade vrede ”inåt” (jfr Hos 11:5-11). *Vredens bägare* (Jes 51:17-23; jfr Upp 14:10; 15:7) dricks av Guds Son (Joh 18:11).

Evangelium: **Luk 17:11-19** *(Är det bara den här främlingen som har vänt tillbaka för att ge Gud ära?)*

De spetälska förväntades hålla sig långt ifrån andra människor (v. 12; 3 Mos 13:45 f). Dessa tio höll ihop. De hade inga andra som hjälpte dem (fram till modern tid isolerades spetälska och fick ta hand om varandra). De tio ropar samma bön som vi gör i mässan: *Herre, förbarma dig* (Kyrie eleison). Även vi är ”spetälska”, d.v.s. isolerade och skadade av **syndens** smitta. Jesus uppmanar de sjuka att handla som vore de redan friska (skynda iväg och skaffa hälsointyg, 3 Mos kap. 13). De litar på hans ord och botas medan de går dit (jfr Jesu löfte om bönhörelse i Mark 11:24). Vi ser här hur **nåden som utgår från Gud sätter oss i rörelse och samverkar med oss** (*Katolska kyrkans katekes*, nr 2002). Mannen som återkommer är en ”främling” (v. 18) liksom syriern Naaman (se ovan). Judarna såg ner på samarierna men dessa spelar oftast en positiv roll hos Lukas (jfr t.ex. Luk 10:33; Apg 8:4-17). Bara denne man, samariern, återkom till Jesus. Är det inte likadant i kyrkan? Vi är glada om *en av tio* som döps tar emot konfirmationen, och om *en av tio* som konfirmeras engagerar sig för tron. De nio botade spetälska prisade visserligen Gud efteråt – det ingick i ritualen (i form av offer) efter att de visat upp sig för prästen (3 Mos kap. 14) – men poängen är här: Gud är i Jesus, *där* är platsen där Gud ska tackas. *Den som*

tackar Jesus tackar Gud. De nio förstår inte att Gudsriket har kommit (jfr Luk 7:22). De är friska och nöjer sig med det. Må vi aldrig tillfriskna från sjukdom eller bli förlåtna i bikten utan att tacka och ge Gud ära – i Jesus (v. 18).

MÅNDAGEN I 28 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Gal 4:22-24, 26-27, 31 – 5:1** (*Vi är inte barn till en slavinna utan till den fria kvinnan*)

Abrahams två söner Ismael och Isak jämförs djärvt med Gamla och Nya förbundet. *Det nuvarande Jerusalem* (v. 25) är som slavinnan Hagar. Kyrkan på jorden och i himlen är som Sara, den fria modern till Isak, *löftets barn* (v.28). Paulus var möjligen själv son till frigivna slavar. Det påverkade kanske hans val av allegorier.

Evangelium: **Luk 11:29-32** (*De skall inte få något annat än Jona-tecknet*)

Kravet på ett mirakulöst tecken (i detta kapitel v. 16) får ett klart nej. Jesus vill därmed säga: *Vilka "bevis" fick folket i Ninive av profeten Jona? Inga andra "bevis" än hans ord som talade om för dem att de måste omvända sig. Det räckte för dessa hedningar men tydligen inte för er fromma judar (jfr Matt 12:38-42 där profetens tre dygn i valen blir "tecken" på Jesu uppståndelse). Här hos Lukas ses bara Jonas straffpredikan som "tecknet". V. 31: Söderns drottning uppskattade visdomen hos Davids son Salomo (1 Kung 10:1-10), men *denne Davids-son* (Jesus) är större. Guds egna ser inte, hör inte, fattar inte.*

Mitt namn är stort bland folken, säger Herren Sebaot (Mal 1:11).
--

TISDAGEN I 28 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Gal 5:1-6** (*Tron får sitt uttryck i kärlek*)

I antikens värld var risken att förslavas eller – ännu värre – att åter bli slav efter att man en gång uppnått sin frihet, verklig. Paulus vill varna: Man kan mista *friheten från lagen* och återfalla i "lagens slaveri". *Se upp! Ni tappar bort både Kristus och nåden om ni på nytt underkastar en minutiös observans av en rad yttre lagbud. Vi står för något nytt, det nya förbundet.*

Evangelium: **Luk 11:37-41** (*Ge åt de fattiga, så blir allt rent för er*)

Befolkningen i Galileen (Jesu hemtrakt) var okänd för att ta lätt på renhetslagarna. Jesus passar in i bilden, men svarar skarpt på sin värds kritik. Fariseerna beräknar tionde av allt (jfr 3 Mos 27:30). Jesus vill säga: *Ni snåla dårar! Ni diskar faten rena från matrester. Varför ger ni inte era matrester till fattiga? Det vore ett "diskande" som behagade Gud* (jfr Luk 16:21; Mark 7:28). Att dela med sig till de fattiga gläder Gud mer än något annat vi gör (Dan 4:24; Syr 3:30; Tob 4:5-10). Allmosor förekom nästan inte i den icke-judiska antika grekiska värld som Lukas läsare levde i. Därför betonar han det här.

Dela ditt bröd med den hungrige, ge hemlösa stackare husrum (Jes 58:7).

ONSDAGEN I 28 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Gal 5:18-25** (*De som tillhör Kristus Jesus har korsfäst sitt kött med alla dess lidelser och begär*)

Vad innebär det att leva i Anden? Paulus ger en drastisk bild: att korsfästa sitt kött med alla dess lidelser och begär (jfr v. 24). På köttets Golgota växer ett träd med *Andens nio frukter* (v. 22-23). Dödas inte köttet växer i stället det ogräs som nämns i v. 19-21. "Köttet" är i bibliskt språkbruk inte kroppen utan *självdyrkandet som ständigt gör uppror mot Gud*.

Evangelium: **Luk 11:42-46** (*Ve er fariseer och laglärda*)

Fariseernas noggranna observans av matföreskrifter får här hård kritik. Vi vet från judiska källor utanför Bibeln att växten *vinruta* (v. 42) var undantaget från listan över växter man skulle beräkna tionde av. De överdriver alltså, vill Jesus säga. Men vi får inte tvivla på fariseernas goda vilja. De drömde om ett Gudsfolk som i alla detaljer levde upp till Guds bud och på så sätt visade honom sin kärlek och sin trohet mot förbundet. Det är väl bara mänskligt att gilla att bli hälsad på torgen? Söka en bra plats i synagogan gör man väl för att vara nära Gud? Jesu anklagelser svider rejält. I grunden påstår han att *den rituella orenhet* som fariseerna gjorde allt för att undvika (ett tillstånd som uteslöt dem från gemenskapen med Gud) sitter **inne i hjärtat** på dem. *Gravar som inte syns* (v. 44) blev man oren av om man trampade på. Med andra ord: *ni är orena inuti. Ni är som döda utan att ni vet om det. Att komma nära ER är att bli oren*. En laglörd (alltså en professionell teolog) känner sig kränkt (v. 45). Hans grupp anklagas då för att göra livet hårt för människor utan att vilja hjälpa dem. Det är ren chockterapi, omkullkastande kritik. Man undrar vad Jesus skulle säga om oss i dag? Att vi är andliga zombier, kanske.

Rannsaka mig, Gud... och led mig på den eviga vägen (Ps 139:23-24).

TORSDAGEN I 28 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Ef 1:1-10** (*Före världens skapelse har Gud utvalt oss i Kristus*)

Vi ska nu i ett par veckor läsa ur Paulus brev till efesierna. Brevets grundtema är **kyrkan**. Det verkar vara ett rundbrev till olika kyrkor (inledningen i dagens läsning är högtidlig) – vi får se det som att det skickats till oss.

Evangelium: **Luk 11:47-54** (*Detta släkte skall få betala för alla profeters blod*)

Jesu tonläge här är föga diplomatiskt. Med frätande sarkasm vill han säga: *Så snyggt att ni ärar **döda** profeter. De levande som står framför er förföljer ni, precis som era fäder.* I Jesus brinner Guds besvikelse över sitt folks blindhet (Jes 42:19). Efter Jesu utfall är dialogen nu död. Man antecknar allt Jesus säger (v.53-54) som maktens spioner gör mot predikanter, profeter och andra sanningssägare.

Ett folk utan insikt går det illa (Hos 4:14).

FREDAGEN I 28 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Ef 1:11-14** (*I Jesus har ni fått den utlovade heliga Anden som ett sigill*)

Läsningen här är en enda lång mening i grekiskan. Den börjar redan i v. 3. *Arvsloten* i v. 11 är *den utlovade helige Anden*. Anden är *ett sigill* och *en borgen* för den himmelska saligheten (v. 13-14; jfr Kol 1:12). Att vi är *förutbestämda därtill* (v. 11) innebär inte att ”vissa redan nu är dömda till himmel eller helvete” (katolska kyrkan avvisar en sådan syn, se *Katolska kyrkans katekes*, nr 1037; 1058; jfr 2 Pet 3:9). Nej, det betyder att Gud har förberett allt för oss och nu inbjuder alla folk genom kyrkans röst: *Allt är färdigt. Kom till bröllopet* (Matt 22:4).

Evangelium: **Luk 12:1-7** (*Till och med hårstråna på ert huvud är räknade*)

Efter avhyvlingen av fariseerna vänder Jesus sig till sina egna – och de är många! Stora skaror trängs kring den frispråkige predikanten. De får nu veta att

fariseernas parti är genomsyrat ("surdeg") av hyckleri. Lukas använder här ordet om det gömda som ska fram i ljuset med syfte på fariseernas falskhet (jfr Matt 10:26 f, Mark 4:22; Luk 8:17). Inför Gud kan vi inte dölja vår inre rutenhet, tvärtom: den ska en gång bli känd av alla. Det blir livsfarligt att följa Jesus, som nu jagas alltmer av makthavarna. Men det är värre att mista Gud. Välj honom! Han är god. Han som inte glömmet en enda fågel har räknat varje hårstrå på vårt huvud (v. 7). Vi är viktiga, han vill bevara oss. Låt oss inte välja lögnen, självgodheten, pengabegäret – då avvisar vi Gud *mot bättre vetande*.

Förslag till fredagsoffer: tänk efter vilken ruten "surdeg" i mitt liv som ska bort?

LÖRDAGEN I 28 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Ef 1:15-23** (*Gud gjorde Jesus till huvud för kyrkan, som är hans kropp*)

Paulus, nu en gammal man, kan sina formuleringar. Så är v. 15-16 mycket snarlika Fil 1:3 och liknar också Kol 1:3-4; 9-10. Temat **Kristus som kyrkans huvud** (v. 22) utvecklar läran om *Kristi kropp* från 1 Kor 12:12-17. "Huvudet" måste inte absolut tolkas som "dominans" (det hebreiska ordet för "huvud" har samma rot som ordet för "begynnelse", man kan se det så att Kristus är kyrkans *början och källa*). Guds rike är ingen diktatur (jfr Luk 22:27; Matt 20:25-28). Paulus ber för sina läsare, säger han kärleksfullt i v. 16. Då gör han det också för oss som läser honom i dag.

Evangelium: **Luk 12: 8-12** (*Den heliga anden skall låta er veta vad som behöver sägas*)

Med *Människosonen* (Dan 7:13 f) menar Jesus sig själv, inte någon annan (tydligt i v. 10). Att inte skämmas för att tillhöra Jesus ger stor lön: Jesus ska omtala oss med glädje inför änglarna (v. 8; jfr Matt 25:31 f). Under hatkampanjer mot tron gäller det att vara **bekännare**. Petrus förnekade Herren men fick förlåtelse (Joh 18:16-27; 21:15-17). Varje förnekelse av tron måste biktas. Men varningen om den oförlåtliga hädelsen mot den helige Anden (v. 10; se *Katolska kyrkans katekes*, nr 1864) skrämmer många goda kristna i onödan. Redan deras önskan att inte begå denna synd bevisar att de *inte* begår den. Varningen handlar om ondsint **förhärdelse**: att avvisa Jesus och kyrkan även när man ser något uppenbart gott, som att Jesus botar en blind (Matt 12:22-32). Eller man spottar när kyrkan vid pingstundret fylls av Anden – trots tydliga tecken från himlen (Apg kap 2:13). **Men alla våra synder – även de svåraste – blir förlätta i bikten.**

Var inte rädd, jag har friköpt dig, jag har gett dig ditt namn, du är min
(Jes 43:1f).